

.....
kod pracy ucznia

.....
pieczętka nagłówkowa szkoły

**KONKURS Z JĘZYKA POLSKIEGO
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH**

ETAP SZKOLNY

Drogi Uczniu,

witaj na I etapie konkursu z języka polskiego. Przeczytaj uważnie instrukcję i postaraj się prawidłowo odpowiedzieć na wszystkie pytania.

- Arkusz liczy 12 stron i zawiera 15 zadań.
- Przed rozpoczęciem pracy sprawdź czy Twój test jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś ten fakt Komisji Konkursowej.
- Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
- Odpowiedzi wpisuj czarnym lub niebieskim długopisem bądź piórem.
- Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.
- Nie używaj korektora.
- Oceniane będą tylko odpowiedzi, które zostały umieszczone w miejscu do tego przeznaczonym.
- Brudnopis nie będzie oceniany.

Czas pracy:

90 minut

Liczba punktów
możliwych
do uzyskania:

50

Pracuj samodzielnie.

Powodzenia!

Zadanie 1. (0-4)

W tabelce wklejono fotografie pociągów.

- a) Wybierz i zakreśl fotografię pociągu, którym mogliby podróżować bohaterowie historii przedstawionych w powieściach „Pociągi jadą do taty” Edith Nesbit i „Dziewczyna i chłopak, czyli heca na 14 fajerek” Hanny Ożogowskiej. Napisz uzasadnienie swojego wyboru, odwołując się do treści wyżej wymienionych lektur.
- b) Przy niewybranej fotografii napisz, z jakich względów nie mogliby podróżować takim pociągiem bohaterowie przywołanych wyżej historii.

 <p>i</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
 <p>ii</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

Zadanie 2. (0-6)

Przeczytaj uważnie i wykonaj zadania:

- a) podaj przyczynę pojawienia się bohaterów w miejscach wskazanych w kolejnych fragmentach tekstu,
- b) wpisz w odpowiednie rubryki skutki prezentowanych zdarzeń,
- c) w odpowiednich miejscach tabeli napisz, jak zakończyły się przywołane historie.

Przyczyna pojawienia się bohaterów w miejscach wskazanych fragmentach tekstu	Fragmenty tekstu lektury	Bezpośredni skutek każdego z przedstawionych w tabeli zdarzeń	Zakończenie każdej z przygód
<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Bobbie wskoczyła pierwsza, potem Peter – i to Peter właśnie poślizgnął się i wpadł do kanału. Wpadł po szyję do wody, ale jego stopy nie sięgały dna, więc tylko wisiał uczepiony ramieniem brzegu barki. Phyllis chwyciła Petera za włosy, bardzo bolało, ale pomogło mu wydobyć się z wody. Chwilę później wskoczył na barkę, a Phyllis za nim.</p> <p>- Nie włącz do środka! – wrzeszczał do Bobbie.</p> <p>- Ja tam wejdę, bo jestem cały mokry.</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>„Rozumiem teraz, jak muszę się czuć dżdżownice” – pomyślała sobie.</p> <p>Maszynista i palacz w ogóle jej nie zauważyli. Wychylali się w przeciwną stronę, opowiadając tragarzowi o psie i kawałku słoniny.</p> <p>Przepraszam panów – odezwała się Bobbie, ale lokomotywa wypuściła właśnie parę i zupełnie zagłuszyła jej słowa.</p> <p>- Przepraszam panów – powtórzyła troszkę głośniej, ale w tej samej chwili odezwał się silnik lokomotywy i cichy głos Bobbie znów nie miał najmniejszych szans.</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

Zadanie 5. (0-4)

Oceń, które z poniższych opinii² są zgodne z treścią powieści Hanny Ożogowskiej „Dziewczyna i chłopak, czyli heca na 14 fajerek”, a które nie. Podkreśl wybrane stwierdzenia: **ZGODNE Z TEKSTEM** lub **NIEZGODNE Z TEKSTEM**.

Rodzice jednakowo traktują dzieci w zbliżonym wieku, ale różnej płci. Mama nie pozwala Tomkowi wykręcać się od domowych robót zadanymi lekcjami. Wszyscy martwią się, czy Tosia pogodzi obowiązki szkolne z domowymi.	ZGODNE Z TEKSTEM	NIEZGODNE Z TEKSTEM
Przed zamianą brat i siostra spierali się, kto ma w życiu łatwiej – dziewczyna czy chłopak – i utrzymywali, że przynależność do odmiennej płci oznacza przywileje. Teraz ona musi udowodnić, że podoła roli chłopca. On też musi wytrzymać w spódniczce z powodów ambicjonalnych, ale osiąga cel w inny sposób – nie wchodzi w (...) rolę dziewczynki, lecz demonstruje, że dziewczynka nie musi być bierna i nieśmiała.	ZGODNE Z TEKSTEM	NIEZGODNE Z TEKSTEM
Światy Tosi i Tomka są podobne. Mają takie same stroje, zachowania społeczne (...) zaprzatają ich podobne sprawy, podobnie się bawią, ba, nawet mówią tak samo (...)	ZGODNE Z TEKSTEM	NIEZGODNE Z TEKSTEM
Tosia i Tomek muszą stawić czoła wyzwaniom, o których pozostając we własnej roli, nie mieliby pojęcia. Ale strategie obierają odmienne. Tosia przełamuje strach i zdobywa nowe umiejętności, podciąga się na wyższy poziom. Tomek wyrabia nowe umiejętności u kuzynek. To one muszą się podciągnąć. Tosia się zmienia, poszerza repertuar prac – poza obowiązkami dziewczyny podejmuje obowiązki chłopaka: rąbie drwa, buduje huśtawkę, jeździ konno itp. Tomek nawet nie rozważa podjęcia „kobiecych” prac. Skupia w swoim ręku domową władzę i „nowocześnie” zarządza pracą kuzynek: nazywa i rozdziela zadania, motywuje wykonawczynie, ustala hierarchiczne reguły komunikacji. Potrafi sprawić, że robota robi się „sama”.	ZGODNE Z TEKSTEM	NIEZGODNE Z TEKSTEM

Zadanie 6. (0-2)

W podanych niżej urywkach powieści podkreśl fragmenty, w których narrator zwraca się wprost do czytelnika:

a. „Dziewczyna i chłopak, czyli heca na 14 fajerek”

„Tosia ma wiele zalet, o czym przekonacie się w dalszym ciągu tej powieści, ale odwagą nie grzeszy. Chuchana i dmuchana przez babcię, mamę i ojca, zawsze pod ich opiekuńczymi skrzydłami, nie miała w sobie okazji wyrobić tej cechy.”

² Eliza Szybowicz, <http://www.krytykapolityczna.pl/felietony/20140224/gender-czyli-heca-na-14-fajerek> (na podstawie artykułu)

b. „Pociągi jadą do taty”

„Mam nadzieję, że nie macie mi za złe, że tyle wciąż opowiadam o Robercie. To dlatego, że coraz bardziej ją lubię. Im dokładniej przyglądam się jej zachowaniu, tym bardziej mi się ono podoba. Zauważam w niej wiele cech, które bardzo mi się podobają.

Na przykład: jej dziwny niepokój, czy robi wszystko, co się da, żeby ludzie wokół niej byli szczęśliwi. (...) A ponadto Bobbie posiadała jeszcze umiejętność cichego współczucia.”

Zadanie 7. (0-3)

Przeczytaj uważnie wiersz Małgorzaty Strzałkowskiej „Przytul stracha” i odpowiedz na pytania.

Strach ma strasznie wielkie oczy,
straszny wzrokiem wokół toczy....
Lecz gdy go za uszkiem głaszczę,
w śmieszny pyszczek zmienia paszczę.

Coś dziwnego z nim się dzieje,
łagodnieje i maleje,
mruży swoje kocie oczy
i w ogóle jest uroczy!

Strach ma strasznie wielkie oczy,
straszny wzrokiem wokół toczy,
lecz ty dłużej się nie wahaj
i po prostu przytul stracha!

A. Zwrot „przytul stracha” oznacza, że należy (podkreśl właściwą odpowiedź):

- a) pogłaskać i przytulić nieznaną istotę, aby złagodniała,
- b) podjąć działanie, które pozwoli przekonać się, że obawy, lęki są nieuzasadnione,
- c) przekonać innych, że „przecież to śmieszne, jak można się bać”.

B. W których wersach ujawnia się podmiot mówiący wprost do czytelnika (podkreśl właściwą odpowiedź):

- a) trzecim, piątym i szóstym,
- b) trzecim, przedostatnim i ostatnim,
- c) nie ujawnia się w żadnym z wersów.

C. W której strofie znajduje się najwięcej epitetów (podkreśl właściwą odpowiedź):

- a) w pierwszej,
- b) w drugiej,
- c) w trzeciej.

Zadanie 8. (0-2)

Któremu z bohaterów powieści (z pierwszego etapu obecnego konkursu) możesz polecić wiersz Małgorzaty Strzalkowskiej ‘Przytul stracha’ i dlaczego?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 9. (0-5)

Przeczytaj uważnie poniższy tekst i wykonaj zamieszczone pod nim polecenia.

„Zgasić świecę? Otworzyć okno po ciemku? Za nic na świecie! Czy tu nie łażą po ścianie pająki? (...) Nie widać ich. Co za szczęście!

Tosia przysuwa lichtarz jak najbliżej łóżka, zapalki na wszelki wypadek kładzie pod poduszkę, gasi świecę i szybko nakrywa się aż na głowę.”

A. Podkreśl zdania.

B. Napisz, jakie są różnice pomiędzy podkreślonymi zdaniami:

a) ze względu na cel wypowiedzi:

.....

b) ze względu na budowę:

.....

C. Uzupełnij tabelkę:

wyraz	część mowy	stopień wskazanej części mowy
najbliżej		
szybko		

Zadanie 10. (0-1)

Którymi z podanych niżej rzeczowników (podkreśl właściwe) możesz zastąpić wyraz strach, który odczuwała Tosia w trakcie pierwszego wieczoru w leśniczówce:

lęk, obawa, trwoga, bojaźń, panika, przerażenie, popłoch, groza, zgroza, histeria, niepokój, zaniepokojenie, zdenerwowanie.

Zadanie 11. (0-1)

Przeczytaj poniższy fragment i podkreśl zdania złożone.

„Obudził Tosię Bączuś i warkot motoru. Bączuś drapał do drzwi, aby go wypuścić. Wrócił zresztą za chwilę wczorajszym sposobem, ale teraz nie było już czego się obawiać. Ocean ciemności okazał się całkowicie niegroźny. Przez małe okienko w dachu wlewało się szeroką smugą słońce. Żadnych tajemniczości. Sznury do bielizny, puste skrzynki, jakaś beczka po makaronie, trochę rupieci. Naprzeciwko drzwi do pokoju chłopców znajdowały się drugie identyczne – klucz był wetknięty w zamek od zewnątrz. Kto tu mieszka?”

Zadanie 12. (0-3)

Z podanego zdania wyodrębnij części zdania, wpisując je wszystkie w odpowiednie rubryki w tabelce: „Przez małe okienko w dachu wlewało się szeroką smugą słońce.”

Część zdania	Odpowiedni wyraz ze zdania
Orzeczenie	
Podmiot	
Przydawka	

Zadanie 13. (0-2)

Dokończ poniższe zdania.

- a) Tematem powieści Hanny Ożogowskiej „Dziewczyna i chłopak czyli heca na 14 fajerek” jest/są.....
.....
.....
.....
- b) Tematem powieści Edith Nesbit „Przygoda przyjeżdża pociągiem” jest/są.....
.....
.....
.....

Zadanie 14. (0-4)

Porównaj Petera i Tomka. Twoje działania pomoże ci uporządkować tabela.

Polecenia	Peter	Tomek
Podaj po jednej cesze charakteru każdego z chłopców i wyjaśnij w jakich warunkach można je było zaobserwować. (cecha – sytuacja)	....	....
Przedstaw dwie różnice pomiędzy chłopcami.	....	
Podaj jedno podobieństwo łączące chłopców		

Zadanie 15. (0-4)

„Myślę, że dzieci w ogóle nie lubią zbyt wiele podróżować, gdyż ogromna część ich życia składa się z dobrze znanych miejsc do zabawy i dobrze znanych przedmiotów. Niewiele jest w nim miejsca na historyczne i artystyczne odczucia, które dodają podróżom barwy i przyjemności”.³

Odwołując się do własnych doświadczeń i przynajmniej jednej z powieści napisz, czy zgadzasz się z opinią Edith Nesbit o tym, że dzieci nie lubią zbyt wiele podróżować. Wyjaśnij swoje stanowisko w tej sprawie.

.....
 .....
 .....
 .....
 .....

³ Edith Nesbit, „Dawno temu gdy bylam mala”, tłum. Irena Tuwim, Nasza Księgarnia, 1969, s. 41.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BRUDNOPIS

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

